

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kavnet.co.il

גיליון 460 | י"ד כסלו תשס"ח | 11.12.08 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: זהבית 4 יבנה | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

משה"ח; הסיבה העיקרית לכישלון במתמטיקה במיצ"ב היא המורים

רפורמת אופק חדש ותוכנית אופק פדגוגי, המתמקדת בפיתוח החשיבה במקום בשינון.

זוהר סבורה, כי תוכנית הלימודים החדשה במתמטיקה לחטיבות הביניים תביא אף היא לשיפור ניכר בהישגי התלמידים. התוכנית הושלמה לאחרונה. טיוטה של התוכנית הועלתה החדש לאתר האינטרנט של האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. לדברי יו"ר המזכירות הפדגוגית, היתרון המרכזי של התוכנית הוא הצמצום הניכר במסגרתה בהיקף התרגילים והבעיות המצריכים עבודה מכאנית, והתמקדותה בבעיות המצריכות הבנה וחשיבה. לדבריה, בתוכנית גם הושם דגש על נושאים הרלוונטיים לחיי התלמידים, כמו הסתברות.

לדברי ראש האגף לחינוך על יסודי, יפה פס, ייחודה של תוכנית הלימודים החדשה במתמטיקה הוא בהתבססותה על אסטרטגיות הוראה שלא הופעלו עד כה במערכת החינוך. לדבריה, התוכנית נותנת מענה לתלמידים חלשים ומצטיינים כאחד. התלמידים החלשים יקבלו במסגרת התוכנית תוספת לשעות הלימוד בכיתת האם, שיועודו ללמידה בקבוצות קטנות, והתלמידים המצטיינים – תוספת שעות, שיועודו להעמקה במקצוע. פס הוסיפה, כי השנה כבר מתנסות כ-250 חטיבות ביניים בתוכנית, ובתוך שלוש שנים היא תיושם בכל חטיבות הביניים. כדי להעלות את המוטיבציה של בתיה"ס לשלוח מורים להשתתף בהשתלמויות לתוכנית החדשה, נוקטת פס בשיטת "המקל והגזר". לדבריה, לבתיה"ס נמסר שאם לא ישלחו את המורים להשתלמות, הם לא יזכו בתוספת השעות הכרוכה ביישום התוכנית. פס טוענת, כי שיטה זו עובדת. יו"ר האגף לחינוך על יסודי הוסיפה, כי כשהמורים למתמטיקה מבחינים שיישום התוכנית החדשה תורם לעלייה ניכרת בהישגי התלמידים, עולה מאוד גם המוטיבציה שלהם להמשיך בהשתלמות.

בשני מבחנים שתוצאותיהם התפרסמו השבוע, המיצ"ב TIMESS-1 הבינלאומי, נכשלו תלמידי כיתות ח' במתמטיקה. יש לציין, כי במבחני המיצ"ב, קיבלו תלמידי כיתות ח' ציונים נמוכים מאוד גם באנגלית, 58.4 בממוצע, ובמדעים, 56.5 בממוצע, אך אפילו לעומת ציונים אלו בלט לשלילה הציון במתמטיקה – 44.1 בממוצע.

במסיבת העיתונאים שבמהלכה התפרסמו תוצאות מבחני המיצ"ב, אמרה שרת החינוך, יולי תמיר, כי חייבת להיות רפורמה בחטיבות הביניים. לדבריה, הרפורמה הנכונה לחטיבות הביניים היא זו המשלבת את אופק חדש ותוכנית החינוך האישי, המעצימה את התלמיד ומחזקת את הקשר שלו למורה.

על ההישגים הדלים של התלמידים במתמטיקה אמרה תמיר, כי הבעיה הקשה ביותר של חטיבות הביניים היא מקצועיות המורים. לדבריה, בחטיבות הביניים יש מחסור במורים מקצועיים, שמוכשרים ללמד מתמטיקה. שרת החינוך הוסיפה, כי קשה למקצע את המורים המלמדים כיום מתמטיקה בחטיבות הביניים, מכיוון שרבים מהם אינם מגיעים להשתלמויות. לטענתה, אי אפשר כיום לחייב את המורים מחטיבות הביניים להשתתף בהשתלמויות, בניגוד למורים בחינוך היסודי, המיישמים את רפורמת אופק חדש, החייבים להשתתף בהשתלמויות בהיקף של 60 שעות שנתיות לפחות. במסיבת העיתונאים הובאה דוגמה לחוסר המוטיבציה להשתלם של המורים למתמטיקה בחטיבות הביניים. בכירה במשרד סיפרה, כי לקורס "מדריכים למתמטיקה" נרשמו 30 מורים בלבד מחטיבות הביניים, שרק מחציתם הגיעו בפועל להשתלמות. לשם השוואה, לקורס דומה, המיועד למורים למתמטיקה בבתי"ס היסודיים, נרשמו 450 מורים, שמתוכם נבחרו 200.

לדברי יו"ר המזכירות הפדגוגית, ענת זוהר, הפתרון להישגים הנמוכים במתמטיקה של התלמידים בחטיבות הביניים הוא יישום

הישגים כמעט זהים לתלמידים יהודים וערבים מרקע חברתי-כלכלי דומה

בשני מבחנים – אנגלית בכיתות ה' ומתמטיקה בכיתות ח', אף היו הישגי התלמידים מהמגזר הערבי גבוהים מעט מהישגי התלמידים מהמגזר היהודי.

מנתונים אלו ניתן להסיק, כי לרקע החברתי-כלכלי יש השפעה גדולה יותר על הישגי התלמידים מאשר למגזר שאליו הם שייכים. על הפערים בציונים הנובעים מהרקע החברתי-כלכלי אמרה הממונה על מבחני המיצ"ב, ראש הרשות הארצית להערכה ומדידה בחינוך, מיכל בלר, כי הם מעוררים סימני שאלה לא רק לגבי מערכת החינוך, אלא לגבי החברה הישראלית כולה.

תוצאות מבחני המיצ"ב חשפו פערים גדולים בהישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה ותלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך. נתון מדאיג העולה מהנתונים הוא, שהפערים בהישגים הולכים ומתרחבים בין כיתות ה' וכיתות ח' בכל המקצועות שנבדקו במיצ"ב. תוצאות מבחני המיצ"ב גם מצביעות על פערים גדולים בהישגים, של ציון ומעלה, בין תלמידים מהמגזר היהודי ובין התלמידים מהמגזר הערבי בכל המקצועות ובכל שכבות הגיל שנבדקו.

עם זאת, כאשר הושושו הישגי תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני משני המגזרים, נמצאו פערים זעירים בלבד בציונים.

■ 47 אלף בני נוער פעילים בתוכנית עמ"ן – תוכנית עמ"ן – עיר מתנדבת נוער, גייסה עד כה למעלה מ-47 אלף בני נוער לפעילות התנדבותית. בני הנוער מתנדבים במסגרת התוכנית לפעילות עם ילדים בסיכון, קשישים ועולים חדשים, ולפרויקטים בקהילה לשיפור איכות הסביבה. תוכנית עמ"ן מופעלת, מזה כחמש שנים, על ידי האגף להתנדבות ופילנתרופיה בג'וינט ישראל ומינהל חברה ונוער במשה"ח. מג'וינט ישראל נמסר, כי בני הנוער המתנדבים במסגרת התוכנית מספקים מידי שנה כ-3.3 מיליון שעות של סיוע לקהילה, במסגרת כ-200 פרויקטים ומיזמים בעשרות יישובים.

התוכנית מופעלת בשיתוף עם גופים רבים וביניהם; ארגון נדב, אגודת אכסניות הנוער בישראל, עמותת אלון, עמותת על"ם, נציבות הכבאות והמועצה הישראלית לצרכנות. מטרת התוכנית היא לפתח ולקדם את התנדבות בקרב בני הנוער בישראל.

■ "מקדימים תרופה למכה" לקראת מסיבות חנוכה והסילבסטר – מנהלת מחוז צפון, אורנה שמחון, והמונה על הזהירות בדרכים במחוז, מרגלית רטר, הפיצו בשבוע שעבר קול קורא למנהלי בתי"ס העל יסודיים בצפון, לקראת אירועי סוף השנה האזרחית והיציאה לחופשת החנוכה. במסמך מתבקשים מנהלי בתי"ס להנחות את מחנכי הכיתות לקיים פעילויות ודיונים שיתמקדו בנושאים; "שמירת הנורמה של נהג תורן שאינו שותה אלכוהול", "חשיבות חגירת חגורות בטיחות", "השפעתה של התנהגות הנוסעים על איכות הנהיגה ובטיחותה" ו"מניעת אלימות בכבישים".

■ משלחות מרחבי העולם ביקרו בבתי"ס של רשת אורט – משלחות של חוקרים, צוותי הוראה ואנשי ממשל בכירים

מרחבי העולם, ביקרו לאחרונה במוסדות החינוך של רשת אורט, על כך נמסר מהרשת. מטרת המשלחות הייתה ללמוד מצוותי ההנהלה וההוראה בבתי"ס ובמכללות על מגוון מקצועות הלימוד והפעילויות של הרשת.

בין המבקרים; משלחת מחוף השנהב בראשות שר החינוך הטכני וההכשרה המקצועית, משלחות של אנשי חינוך מגרמניה, משלחת מאוגנדה בראשות שרת השלטון המקומי, משלחת של נציגי קרן חינוך מקולומביה ומשלחת של אנשי חינוך ממקדוניה. לדברי מנכ"ל אורט ישראל, צבי פלג; "אחת המטרות של רשת אורט היא שיתוף פעולה בינלאומי בכל הקשור למדע וטכנולוגיה". פלג הביע תקווה, כי רשת אורט תוכל בעתיד הקרוב לייצא ידע בתחומים אלה.

הביקורים מתקיימים בשיתוף עם משרד החוץ, משה"ח ומשרד התעשייה והמסחר.

יום עיון

■ "פענוח שפות המוח" – מכון מופת יקיים ביום שלישי הבא, 16 בדצמבר, את יום העיון השלישי בסדרת ימי העיון "בין מוח לחינוך". נושא יום העיון יהיה "פענוח שפות המוח". יום העיון יעסוק ביכולות של המוח ובליקויים בתפקודו הקשורים בלמידה.

בכנס ירצו, בין היתר, ד"ר רוני יגר גרנות, ראש החוג למוזיקולוגיה באוניברסיטה העברית, בנושא "המוח המוזיקלי; מוזיקה ויכולות אחרות", ופרופ' אבי שדה, ראש מעבדת השינה ומרכז אדלר לחקר ההתפתחות והפסיכופתולוגיה של הילד באוניברסיטת תל אביב, בנושא "מה אתה עושה כשאתה קם בבוקר? הקשר בין שינה ותפקודי קשב, ריכוז ולמידה בקרב ילדי ביה"ס".

אלפי מורים שהצטרפו לבנק יהב נהנים מתנאים שקשה להאמין!

הלוואות ייחודיות	הטבות בניהול חשבון עו"ש משכורת
<p>הלוואה ייחודית לכל מטרה לפותחי חשבון עו"ש משכורת, בריבית "פריים" מינוס 0.5%</p> <ul style="list-style-type: none"> לחופשה ולנופש - הסדר מיוחד ללקוחות יהב - הלוואה ייחודית ללא ריבית וללא הצמדה. פרעון ההלוואה עד 12 חודשים, בכפוף להסדר עם חברת הנסיעות. לרכב - בריבית "פריים" מינוס 2% בשיתוף חברת "קל אוטו". פרעון ההלוואה עד 48 חודשים. 	<ul style="list-style-type: none"> פטור מעמלת פעולה על ידי פקיד! פטור מעמלת פעולה בערוץ הישיר! פטור מעמלת הקצאת אשראי. פטור מעמלת הפקת פנקסי שיקים רגילים. פטור מדמי כרטיס על כרטיס אשראי (ישראל, מאסטרקארד, גולד מאסטרקארד). החזר עמלת העברה למעבירים תיק "ני"ע מבנק אחר (עד גובה עמלה מאושרת).
	<ul style="list-style-type: none"> משיכת יתר עד גובה 3 משכורות: - עד 5,000 ₪ בריבית יהב - מעל 5,000 ₪ עד גובה המסגרת המאושרת בריבית "פריים" + 2%. הטבות בעמלות מט"ח. הטבות בעמלות ניירות ערך.

קו לחינוך 908

לעובדי המדינה והמגזר הציבורי

להצטרפות: *2617
www.bank-yahav.co.il

כל האמור בפרסום זה נכון למועד פרסומו וכפוף להוראות הדין, הרשויות המוסמכות, הסכם המעסיק ונהלי בנק יהב. אין בפרסום זה משום תחייבות ו/או ייעוץ, חוות דעת או המלצה ביחס לפעולות האמורות לרבות כדאיתן. מתן האשראי, דמי הטיפול למתן הלוואות וקביעת הבטחות בכפוף לאישור הבנק ותנאיו. הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות את התנאים בכל עת.

"לחנכים לפתיחות בדרכים"

כנס שני
יום שלישי, ב' חנוכה כ"ו בכסלו תשס"ט,
23 בדצמבר 2008

מרכז ברוך ורות רפפורט לתרבות ואמנות
אודיטוריום שד' הנשיא 138, מרכז הכרמל, חיפה

לסמ

התכנסות וכיבוד קל	9:30-9:00
ברכות: גב' שלומית עמיחי , מנכ"לית משרד החינוך מר יאיר דורי , מנכ"ל הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים	10:00-9:30
איתי טלגם - עבודת צוות תחת הנהגה, פרדיגמה של איכות	11:15-10:00
חיים עמית-הורים כמנהיגים, "להיות הורים משפיעים על בטיחות בדרכים"	12:15-11:15
חינוך לבטיחות בדרכים מעגל של בטיחות- רב שיח של השותפים ליצירת מעטפת של בטיחות בדרכים לילדים משתתפים: יונת מרטון - סמנכ"לית חטיבת אוכלוסיות, ד"ר רחל רותם - מנהלת אגף זהירות ובטיחות בדרכים, משרד החינוך נועם עזרא - נציג ארגון ההורים הארצי נציג מחלקת התנועה, משטרת ישראל אייל רייז - מזכ"ל השומר הצעיר אבי קרמר - ארגון מורי הנהיגה	12:45-12:15
הפסקת צהריים	13:45-12:45
הצגה "גילי" - הצגת יחיד עם השחקנית שרית ינו -אלעד הצגה המגוללת את סיפורה האישי של אם ששכלה את בתה בתאונת דרכים	15:00-13:45

רישום לכנס: www.kenes-betihut.org.il
פרטים נוספים בטלפון: 050-6810626, בתיה לוי מנהלת תחום חינוך, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים

דו"ח; בתיה"ס בישראל לא עומדים ביעד המחשוב שנקבע לפני 15 שנים

על פי הדו"ח, במערכת החינוך יש כיום מחשב אחד לכל 15.5 תלמידים, לעומת מחשב לכל 12.2 תלמידים ב-2006

תקציבים ייעודיים למחשוב בתיה"ס, אלא מאפשר לכל ראש רשות לקבוע לאלו מטרתו ישמשו תקציבי הפיס. בשנת 2008 תקצב מפעל הפיס 7,700 עמדות מחשב במערכת החינוך.

גם משה"ח הקצה בשנים מסוימות תקציבים ייעודיים למחשוב בתיה"ס, במסגרת תוכניות ופרויקטים אזוריים או מגזריים. כך, למשל, הקצה המשרד בשנת 2007 כ-2,900 עמדות מחשב לבתי"ס בצפון הארץ ובדרומה.

בירושלים – מחשב לכל 15 תלמידים

הדו"ח בדק גם את היחס בין מספר התלמידים ומספר המחשבים בבתי"ס ברשויות המקומיות, ומצא ביניהן פערים עצומים.

מהדו"ח עולה, כי מרבית הרשויות המקומיות שבהן היחס בין מספר התלמידים למחשב הוא הגבוה ביותר, שייכות למגזר הלא יהודי או שהן חרדיות. הרשויות שבהן היחס הגבוה ביותר בין מספר התלמידים למחשב בבתי"ס הן; אבו גוש, עם 75 תלמידים לכל מחשב, מודיעין עילית – 49 תלמידים, המועצה האזורית מרחבים – 44 תלמידים, קריית ארבע – 41 תלמידים, טייבה ואבו בסמה – 36 תלמידים, נחף – 34 תלמידים, טירה – 30 תלמידים, ושלומי – 29 תלמידים לכל מחשב.

על פי הדו"ח, הרשויות המקומיות שבהן יחס התלמידים לכל מחשב בבתי"ס הוא הנמוך ביותר הן; בית שאן, עם 4 תלמידים בלבד לכל מחשב, המועצה האזורית תמר, בית ג'ן, המועצה האזורית מגידו ועג'ר – 5 תלמידים, מסעדה, גני תקוה ונצרת עילית – 6 תלמידים, גבעת זאב, כפר סבא וקריית גת – 7 תלמידים לכל מחשב.

מהדו"ח עולה, כי גם בין הערים הגדולות קיימים פערים גדולים במספר המחשבים בבתי"ס. בירושלים היחס הוא של 15 תלמידים לכל מחשב, בעוד שבתל אביב – 7 תלמידים ובחיפה – 8 תלמידים לכל מחשב. הדו"ח מסייג את הנתונים שהוא מציג. הסיבה לכך – הנתונים הם לגבי המחשבים שנרכשו באמצעות תקציבי מפעל הפיס. מחברי הדו"ח מציינים, כי במספר ערים, ובהן אשדוד, באר שבע, חולון, מודיעין ורעננה, נרכשו מחשבים לבתי"ס מתקציב הרשות המקומית, משותפויות של הרשות המקומית עם ארגונים מסחריים או מתרומות.

כיתות חכמות במקום מעבדות מחשבים

לדברי עורכי הדו"ח, הם התמקדו בסקירה של מצב תשתיות המחשוב במוסדות החינוך, ולא עסקו בהיבטים חשובים, כמו מידת שילוב המחשב בהוראה, הכשרת המורים לשימוש במחשב, פיתוח חומרי למידה ממחשבים או שיעור ההתחברות לאינטרנט בבתי"ס.

כמו כן יש לציין, כי משה"ח בודק בשנתיים האחרונות מודלים שונים למחשוב בתיה"ס, כמו הכיתות החכמות, העשויים להחליף את מודל מעבדת המחשבים הבית ספרית. בכיתות החכמות מתקיימת ההוראה באמצעות מחשב יחיד, המחובר למקרן או ללוח חכם. בבתי"ס במספר יישובים כבר הותקנו כיתות חכמות, במסגרת פרויקט שמתקצבת רשת אורט העולמית.

כ-61% מבתי"ס בישראל אינם עומדים ביעד של מחשב אחד לכל 10 תלמידים, שהציב משרד החינוך עוד בשנת 1993. כך עולה מדו"ח שערך לאחרונה מרכז המידע והמחקר של הכנסת. הדו"ח, העוסק ברמת ציוד המחשוב בבתי"ס, מבוסס על נתונים של משה"ח מחודש יוני 2008. על פי הדו"ח, בסוף שנת הלימודים שעברה היה יחס ממוצע של 15.5 תלמידים לכל מחשב בבתי"ס בישראל, לעומת 12.2 תלמידים לכל מחשב בינואר 2006. גם כשמורידים את מספר התלמידים הלומדים בבתי"ס חרדיים, שאינם מעוניינים בדרך כלל במחשוב, נותר יחס גבוה של 14.1 תלמידים למחשב ב-2008, לעומת 11.2 תלמידים למחשב ב-2006.

הפער הדיגיטאלי גדל

הדו"ח מציין, כי הפערים ברמת המחשוב בין מוסדות החינוך ברשויות מקומיות שונות גדלו בשנים האחרונות. על פי הדו"ח, בחלק מהרשויות המקומיות קיים יחס של מחשב לכל חמישה תלמידים בבתי"ס. לעומת זאת, ברשויות מקומיות אחרות היחס הוא של מחשב אחד לכל 30 תלמידים.

על פי מחקרים בינלאומיים, רק בשליש מבתי"ס בישראל יש לפחות מחשב אחד לכל 10 תלמידים. ברבע מבתי"ס היחס הוא של למעלה מ-20 תלמידים למחשב. על פי המחקרים, מאז שנת 1998 חלה הרעה בנגישות התלמידים למחשב בבתי"ס בישראל, והוכפל מספר בתי"ס שבהם היחס הוא של למעלה מ-20 תלמידים למחשב.

נתונים נוספים מהדו"ח: בסוף שנת הלימודים שעברה עמדו 598 בתי"ס להשלים תהליך תקשוב, שבסיומו יהיה בהם יחס של מחשב לכל חמישה תלמידים. ב-582 בתי"ס נוספים קיים יחס של מחשב לכל 10 תלמידים. ב-1,679 בתי"ס קיים יחס של למעלה מ-10 תלמידים למחשב. 214 בתי"ס עדיין לא מוחשבו כלל ו-737 בתי"ס נוספים אינם מעוניינים במחשוב מסיבות הלכתיות.

מחשב אחד ל-17.4 תלמידים בחינוך היסודי

עורכי המחקר בדקו את היחס בין מספר התלמידים למחשב בחטיבות הגיל השונות, ביוני 2008 ובינואר 2006. מהבדיקה עולה, כי בבתי"ס בחינוך היסודי היה ב-2008 יחס של 17.4 תלמידים לכל מחשב, לעומת 13.2 תלמידים ב-2006, בחטיבות הביניים – 15.4 תלמידים לכל מחשב, לעומת 12.2 ב-2006, במקיפים השש שנתיים – 12.5 תלמידים, לעומת 10.1 ב-2006, בתיכונים – 16.4 תלמידים, לעומת 14.2 ב-2006, ובחינוך המיוחד 7.2 תלמידים לכל מחשב, לעומת 5.5 תלמידים ב-2006.

ראש הרשות המקומית הוא הקובע

המקור העיקרי לתקצוב המחשוב בבתי"ס הוא מפעל הפיס. בעבר חילק מפעל הפיס מתקציבו כ-12 אלף מחשבים בשנה למערכת החינוך. בשל קיצוץ ניכר בתקציבי הפיתוח של מפעל הפיס בעשור האחרון, ירד גם מספר המחשבים שהוא מעביר למוסדות החינוך. סיבה נוספת לירידה במספר המחשבים, נובעת משינוי במדיניות מפעל הפיס בשנת 2000. על פי הדו"ח, מפעל הפיס שוב אינו מקצה לרשויות המקומיות

כולל גני הילדים, יוסמכו בתו ירוק בשנים הקרובות. במסגרת יישום יעד זה כבר החלו אשתקד 11 גני ילדים ו-שני בתי"ס יסודיים בעיר את תהליך ההסמכה.

במסגרת ההיערכות לפרויקט קיים אגף החינוך לאחרונה יום עיון בנושא שמירת איכות הסביבה לבתי"ס העל יסודיים בעיר. יום העיון, שנערך בתיכון אוהל שם, עסק בעיקר בנושאים הקשורים לסביבה העירונית, כמו "תחבורה ירוקה", "תכנון סביבתי", "שטחים ירוקים בתוך העיר" ו"הידלדלות המשאבים בעולם". ביום העיון התקיימו הרצאות של מרצים למדעי הסביבה מאוניברסיטת תל אביב, ואנשי מקצוע מהחברה להגנת הטבע וארגונים נוספים, העוסקים בשמירת הסביבה.

בבתי"ס העל יסודיים ברמת גן מופעלת תוכנית עירונית לאקולוגיה ואיכות הסביבה. במסגרת התוכנית מסיירים התלמידים באתר חירייה, ומשתתפים בסדנאות לתכנון ולעיצוב מוצרים החוסכים משאבים כמו חשמל, בפעילויות מיחזור ועוד.

■ **תלמידי התיכונים השתתפו בסדנאות לאחריות מינית** – לציון היום הבינלאומי למלחמה באיידס, התקיימו בשבוע שעבר בתיכונים מוסינזון ורמון בהוד השרון סדנאות הסברה בנושא אחריות מינית. את הסדנאות ערך הוועד למלחמה באיידס.

במסגרת הסדנאות התקיימו דיונים על מחלת האיידס, והתלמידים קיבלו מידע עדכני על דרכי ההידבקות במחלה, האמצעים למניעת הידבקות, והמרכזים הרפואיים שבהם מתקיימות בדיקות לגילוי נגיף האיידס. בנוסף ניתנו לתלמידים הסברים על חשיבות הגילוי המוקדם של המחלה, ועל חשיבות קיום יחסי מין מוגנים.

בחלקה השני של הפעילות השתתפו התלמידים במפגש עם בת זוג של נשא איידס. האישה סיפרה לבני הנוער על המשמעויות החברתיות, המשפחתיות והנפשיות של החיים עם נשא איידס.

■ **חברת המשלחת לפולין גילתה מסמך על אביה** – חברים במשלחת, שיצאה לאחרונה לפולין מבי"ס אורט יד לבוביץ בנתניה, חוו חוויות מרגשות. על כך מסופר בידיעה המופיעה באתר רשת אורט.

במהלך המסע גילתה מורה, ממלואי המשלחת, בארכיון מחנה הריכוז אושוויץ, מסמך המתאר את קורותיו של אביה במלחמה. מורה מלווה נוסף איתר את העיירה שבה נולדו הוריה של אשתו, ואחת מהתלמידות – את הרחוב שבו התגורר סבה. המשלחת ביקרה במחנות ההשמדה אושוויץ, בירקנאו, פלשוב, טרבלינקה ומיידנק. בנוסף סיירו התלמידים בישיבת חכמי לובלין, בגטו ובבית הקברות בוורשה, ובגטו ובמפעל של שינדלר בקרקוב.

ביה"ס למען הקהילה

■ **בביה"ס הוקמה גינה לתושבי השכונה** – בחצר בי"ס ז'בוטינסקי בשכונת נווה שרת בבית שמש, נחנכה בשבוע שעבר גינה קהילתית. הגינה תשמש את תושבי השכונה, שרבים מהם יוצאי אתיופיה. הגינה היא תוצר של פעילות קהילתית-סביבתית, המתקיימת בביה"ס בשלוש השנים האחרונות. מטרת הפרויקט היא לספק לתושבי השכונה מרחב לפעילות חקלאית מסורתית, שבה עסקו רבים מהעולים באתיופיה. הגינה תשמש כמרכז של יצירה ועבודה משותפת של עולים וותיקים, ותסייע לשיפור חזות השכונה.

בהקמת הגינה היה שותף חבר המכון לקיימות, דני פרדקין. פדרקין הרצה השבוע בנושא "הגינה החינוכית ככלי להעצמה", באירוע להשקת כתב עת חדש בנושא החינוך לקיימות. את כתב העת מוציאה לאור המכללה האקדמית לחינוך דוד ילין בירושלים.

■ **צעדת הזדהות למען גלעד שליט** – תלמידי ביה"ס היסודי רבין בשוהם קיימו פעילות לציון היום ה-888 לנפילתו בשבי של גלעד שליט, שחל בשבוע שעבר. במהלך היום הוקרא בכל הכיתות

במהלך היום הוקרא בכל הכיתות בביה"ס הסיפור "כשהכריש פגש את הדג", שחיבר שליט כשהיה בכיתה ה'. תלמידי הכיתות הנמוכות כתבו חיבורים וציירו על הסיפור. תלמידי הכיתות הבוגרות כתבו מכתבים למשפחתו של החייל החטוף.

בביה"ס הסיפור "כשהכריש פגש את הדג", שחיבר שליט כשהיה בכיתה ה'. תלמידי הכיתות הנמוכות כתבו חיבורים וציירו על הסיפור. תלמידי הכיתות הבוגרות כתבו מכתבים למשפחתו של החייל החטוף.

בהמשך היום ערכו תלמידי שכבת ו' בביה"ס וחברי מועצת התלמידים צעדת הזדהות עם החייל החטוף. הצעדה יצאה מביה"ס למרכז המסחרי של שוהם. בתום הצעדה החתימו התלמידים 888 תושבים על מכתב הקורא לממשלת ישראל להחזיר את שליט. את הפעילות הובילו מחנכות הכיתות ורכזת מועצת התלמידים.

■ **תלמידי ביה"ס אספו חמישה טון נייר למיחזור** – חברת אמניר העניקה בשבוע שעבר תעודת הוקרה לתלמידי ביה"ס היסודי אלון בחיפה. תלמידי ביה"ס אספו חמישה טון נייר למיחזור בתקופת של כשישה חודשים בלבד. התעודה הוענקה לתלמידים במהלך סיור במפעל החברה, שבו זכו כשי על התגייסותם לאיסוף הנייר. נציג החברה סיפר לתלמידים, כי כמות הנייר שאספו גדולה פי 10 מהכמות הממוצעת שנאספה באותה תקופה על ידי בתי"ס האחרים המשתתפים בפרויקט. במהלך הביקור העניקו תלמידי ביה"ס שי לחברת המיחזור – כרזה ובה תמונות וכתבות על הפעילות הירוקה של ביה"ס, וחולצה ירוקה שבמרכזה סיסמת ביה"ס, העוסקת בחשיבות המיחזור.

בי"ס אלון מתמקד בפעילות למען הסביבה. לביה"ס הוענק לאחרונה תו ירוק של המשרד להגנת הסביבה. ביה"ס גם זכה בפרס השר להגנת הסביבה על פעילותו.

■ **התלמידים הקימו מערכת למיחזור מים** – ארגון "ידידי כדור הארץ" חנך בשבוע שעבר מערכת לאגירת מי גשמים בבי"ס בית חינוך בדגניה א'. המערכת, שהוקמה בעזרת תלמידי ביה"ס, מנתבת את מי הגשמים למיכלי אגירה. מהמיכלים מועברים המים בצניורות אל מיכלי אסלות השירותים בביה"ס. כמות המים שתיסך באמצעות המערכת, תתועד באתר אינטרנט. באתר יכולים התלמידים גם לצפות בנתונים שנאספו בפרויקט דומה, המתקיים בבתי"ס בירדן.

מערכת האגירה הוקמה כחלק מתוכנית לימודים העוסקת בבעיות המים של מדינת ישראל ושכנותיה. בתוכנית משתתפות כיתות ד'-ח' בביה"ס. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים את הנושאים "איכות המים", "חלחול" ו"זיהום מקורות", ומשתתפים בסיור בחוף הכנרת. כמו כן בוחרת כל כיתה נציגים למועצת "נאמני המים" הבית ספרית, הדנה בדרכים לחיסכון במים. לדברי נעמה, תלמידת כיתה ח' בביה"ס; "רובנו גרים סמוך לכינרת ועוברים לידה כל יום בדרך לביה"ס. יום אחד יגמרו לנו המים. חייבים להתחיל לחסוך".

■ **בתי"ס העל יסודיים ברמת גן נערכים לקבלת תו ירוק** – בתי"ס העל יסודיים ברמת גן נערכים בימים אלה לפעילות שמטרתה היא הסמכה כבתי"ס ירוקים. הפעילות מתקיימת במסגרת יעד שהציבה העירייה, שעל פיו כל מוסדות החינוך בעיר,

תוכניות לימודים

■ קורס טכנאי PC ישולב בתוכנית הלימודים – בכפר הנוער הדתי סטרין, שבמועצה האזורית חוף הכרמל, הוכנס לאחרונה לתוכנית הלימודים קורס הכשרה בינלאומי לטכנאי PC של מיקרוסופט. את הקורס מעבירה מכללת מדיאטק הייטק. בקורס משתתפים תלמידי כיתות י' ו-י"ב בביה"ס אור אבנר, שבו לומדים חניכי הפנימייה. הקורס שולב בתוכנית הלימודים בעקבות הצלחתו של קורס דומה, שהועבר בשנתיים האחרונות לחניכים

הקורס שולב בתוכנית הלימודים בעקבות הצלחתו של קורס דומה, שהועבר בשנתיים האחרונות לחניכים בכפר הנוער שלא במסגרת תוכנית הלימודים.

בכפר הנוער שלא במסגרת תוכנית הלימודים. כפר הנוער סטרין קולט בני נוער מחבר העמים, הנמצאים בארץ במסגרת פרויקט נעל"ה – נוער עולה לפני ההורים. לדברי מנכ"ל פרויקט נעל"ה, אלכס פרוצ'נסקי, זו היא אחת הפעמים הראשונות שתוכנית הכשרה של מכללה למחשבים משולבת, באישור משה"ח, בתוכנית הלימודים השנתית של ביה"ס. לדבריו, קורס ההכשרה מעניק מקצוע מכובד, דבר העשוי לסייע לחניכי פרויקט נעל"ה להגיע להחלטה להישאר בישראל עם תום לימודיהם.

■ נפתח מסלול שוחרות בבי"ס עמל חדרה – ביה"ס מח"ט עמל חדרה נבחר על ידי צה"ל להפעיל את תוכנית השוחרות

פרסים והישגים

■ התלמידים פיתחו מוצר המאפשר לכתוב בחושך – שבעה תלמידים מתיכון עמל אופק בעפולה זכו בשבוע שעבר במקום הראשון בתחרות "אתגר העסקים" ליזמים צעירים, שהתקיימה בגן התעשייה בתפן. בעקבות הזכייה בתחרות, ייצגו התלמידים את ישראל בתחרות בינלאומית ליזמים צעירים, שתתקיים בבולגריה בחודש פברואר 2009. המוצר שפיתחו התלמידים הוא מצע המואר בתחתיתו באור אינפרא אדום, ומאפשר כתיבה בחושך. מרשת עמל נמסר, כי התלמידים הזוכים לומדים במגמות צילום ומולטימדיה בביה"ס. במגמות אלו יש שימוש נרחב

של חיל החימוש. בשבוע שעבר התקיים בביה"ס טקס השקת התוכנית. מרשת עמל נמסר, כי חיל החימוש ערך בדיקות קפדניות, שבסיומן הוחלט להפעיל את התוכנית בביה"ס כבר בשנת הלימודים הנוכחית. בתוכנית ישתתפו תלמידי משכבות י' ו-י"א, שיומלצו על ידי מוריהם. מהנהלת ביה"ס נמסר, כי כבר כעת יש התעניינות גבוהה בקרב התלמידים במסלול השוחרות. התלמידים המשתתפים בתוכנית יקבלו סיוע ותמיכה מהנדסאי מכונות של חיל החימוש. כמו כן, יוכלו התלמידים להמשיך בסיום י"ב ללמוד בכיתות י"ג ו-י"ד במסלול לטכנאים והנדסאים, המתקיים בעמל חדרה ובמכללת חיל החימוש. התלמידים ילבשו מדים, ויהיו זכאים להטבות של חיילים בשירות סדיר. תלמידים מצטיינים גם יקבלו מלגות, וסיוע במימון ההשתתפות במשלחת לפולין.

■ משחק השחמט ישולב במערכת השעות של ביה"ס – בבי"ס שבח מופת בתל אביב יתקיים ב-22 בדצמבר טקס פתיחת האקדמיה לשחמט. במסגרת האקדמיה, שתנוהל על ידי רב אומן בוריס אלטרמן, ישובצו לימודי השחמט במערכת השעות בחטיבת הביניים של ביה"ס. ביה"ס רואה במשחק השחמט אמצעי לפיתוח אסטרטגיות חשיבה, שסייעו לתלמידים להגיע למצוינות בלימודיהם. בטקס פתיחת האקדמיה לשחמט ישתתפו ראש עיריית תל אביב, רון חולדאי, נשיא הכבוד של האקדמיה, נתן שרנסקי, ויו"ר איגוד השחמט, אביב בושינסקי. בסיום האירוע יתקיים משחק שחמט סימולטני, שבמהלכו יתמודדו שחקני נבחרת ישראל בשחמט, המדורגים במקום השני בעולם, נגד מאה שחמטאים.

למוצר שפיתחו, מכיוון שבשיעורים רבים מוקרנות מצגות בחדרים חשוכים, דבר המקשה על הכתיבה. תהליך פיתוח המוצר כולו התקיים במהלך יום התחרות, וכלל סיעור מוחות, בדיקת היתכנות, בדיקת שוק הלקוחות הפוטנציאלי וגיבוש דרכי השיווק. התלמידים ניסחו הצעה מפורטת, והציגו אותה, בליווי מודל אבטיפוס, בפני צוות השופטים בתחרות. את התחרות ערכו המועצה הבריטית וארגון JA-YE – יזמים צעירים אירופה. מטרת התחרות היא לעודד צעירים לעשות שימוש בכישוריהם בדרכים חדשניות. מנכ"ל רשת עמל, שמעון כהן, בירך את מנהלת ביה"ס, ורה קרניאל, ואת צוות המורים והתלמידים על הזכייה.

הטוב ממוצע ההצלחה של קו אחינוך www.kavnet.co.il		
שם המפרסם	סוג השירות	ההטבה ממרכז הזמנות
היחידה לנוער שוחר מדע אוניברסיטת ת"א	ימי עיון ותוכניות לבתי"ס, פרס דן דוד, אוניברסיטה לנוער, תחרות עכבר הזהב 2009	מתאימים באופן ייחודי לצורכי ביה"ס תכנים ופעילויות
המעבדה המשתוללת	מופעים וסדנאות בנושאי מדע לתלמידי ביה"ס	5% הנחה לפונים מקו לחינוך
קצב הקוקוס	פעילויות ירוקות בביה"ס ומחוצה לו, סדנאות, אוכל בריאות לתלמידים, הצגה	5% הנחה לפונים מקו לחינוך
חוות עזים הר הרוח	סיור חווייתי בחוות עזים, כולל טעימת גבינות, סדנאות אמנות בטבע	10% הנחה לפונים מקו לחינוך
אריה תבל - בקצב הצחוק	סדנת צחוק לתלמידים ומורים, ימי גיבוש, ואפילו יוגה צחוק	10% הנחה לפונים מקו לחינוך
צוות אופקים	יום מהסרטים - למידה שהיא חוויה באמצעות קולנוע, צילום פעלולים בהשתתפות תלמידים, סדנאות אימצייה	חוויה חד פעמית המסובסדת כולה ע"י הסדרות המורים
מוזיאון מגדל דוד	תוכניות לימודים מיוחדות לבתי"ס, "לשחק עם ההיסטוריה", סיור תיאטרלי, ירושלים לדורותיה ועוד	חדש - חזיון לילי
פרו סקול - תוכנה לניהול בית הספר	תוכנה לניהול משאבים לבתי"ס ומכללות	5% הנחה לפונים מקו לחינוך
המכללה לאיכות השלטון בישראל	השתלמויות למורים לחינוך אזרחי, איכות שלטון ודמוקרטיה. חינוך תלמידים לפיתוח מודעות אזרחית	מבצע הרשמה לבתי"ס לתוכניות אתיקה
קבוצת גבים - התרבות הבינאישית בארגון החינוכי	סדנאות לגישור, תוכניות העשרה בתחום החינוך, כמו פתרון קונפליקטים בדרך אחרת ועוד.	50% הנחה בדמי הרישום

■ שיתוף פעולה - כ-100 מפקחים מתכללים (מפקחים כוללים-יישוביים) ומנהלי מחלקות חינוך מכל המגזרים במחוז צפון, השתתפו לאחרונה בכנס במכללת נצרת עילית. הכנס עסק בהיבטים שונים של שיתוף הפעולה בין המפקח המתכלל ובין מחלקת החינוך ביישוב. בכנס השתתפו גם מנכ"לית משה"ח, שלומית עמיחי, מנהלת המחוז, אורנה שמחון, מנכ"ל מרכז השלטון המקומי, יעקב אגמון, יו"ר איגוד מנהלי המחלקות לחינוך, אבי קמינסקי, ויו"ר מועצת תנועות הנוער, אייל ריז. בכנס התקיימו הרצאות בנושאים: "פעילות מחוזית - ממשקים לעשייה החינוכית ברשויות", "מודל של תהליך חינוכי קהילתי במועצה האזורית מגידו", "מודלים של עבודה חינוכית מתוכללת" ו"יחסי הגומלין בין השלטון המקומי לבין משרדי הממשלה".

■ פרס החינוך - ועדת פרס החינוך היישובי הארצי ביקרה בשבוע שעבר במערכת החינוך בקצרין. בראש הוועדה עומד הסמנכ"ל למינהל ומשאבי אנוש במשה"ח, גד אבקסיס. אל הביקור נלוו מנהלת המחוז, אורנה שמחון, וראש מועצת קצרין, סמי בר לב.

ועדת הפרס ביקרה בגן הטיפולי העל אזורי ביישוב, בבי"ס גמלא, בבי"ס נופי גולן וב"מרכז הפלא" - מרכז חדש למיחזור, העורך סדנאות לתלמידי האזור בנושא מיחזור ושמירת הסביבה. בבי"ס נופי גולן השתתפה המשלחת בכנס שעסק בתוכנית האב של קצרין למערכת החינוך. התוכנית נקראת "מתווה שבע האבנים", על שם האבנים הקבועות בשער בית הכנסת העתיק, שנחשף סמוך ליישוב. שבעת מרכיבי התוכנית הם: "שייכות", "זומה", "מקצועות הליבה", "השפה העברית", "צורכי הפרט", "שותפות" ו"בוגרים בטוחים ומסוגלים". במערכת החינוך בקצרין לומדים כ-1,800 תלמידים בגילאי גן ועד י"ב.

מחוז מרכז

■ מפגש עם סופר - המכללה האקדמית בית ברל תקיים ביום חמישי, 18 בדצמבר, מפגש עם הסופר דוד גרוסמן. במסגרת המפגש יספר גרוסמן על ספריו, וישיב לשאלות הקהל. את המפגש, שיתקיים בשעה 19:00 באולם המרכזי של המכללה, תנחה

ד"ר צביה ולדן. הכניסה לאירוע חופשית.

מחוז תל אביב

■ הסברה - המדור לרישום במינהל החינוך בחולון ערך לאחרונה ניתוח של נתוני הרישום למוסדות החינוך בעיר בשנים האחרונות. מהניתוח עולה, כי בחינוך העל יסודי הממלכתי והממלכתי-דתי חלה בארבע השנים האחרונות ירידה ניכרת במספר התלמידים היוצאים ללמוד מחוץ לעיר. ממינהל החינוך נמסר, כי מהנתונים עולה, שבשנים האחרונות חלה ירידה ניכרת במספר התלמידים היוצאים ללמוד בביה"ס שבח-מופת בתל אביב. מספר התלמידים ירד מ-172 ל-71. מדובר בתלמידים יוצאי מדינות חבר העמים. במינהל החינוך מייחסים את הירידה במספר התלמידים מחולון הלומדים בבי"ס שבח-מופת, לפתיחת מגמת מופת לתלמידים מצטיינים באורט מדעים - ומגמות מדעים נוספות בבתי"ס העל יסודיים בעיר. מינהל החינוך בחולון עורך בשנים האחרונות פעילות הסברה בשפה הרוסית להורי התלמידים יוצאי חבר העמים, המסיימים את בתי"ס היסודיים. במסגרת הפעילות מוצגות להורים מגוון המגמות בבתי"ס העל יסודיים בעיר.

מחוז דרום

■ "שעות קסם" - המשנה למנכ"לית משה"ח, איציק תומר, ומנהלת המחוז, עמירה חיים, ביקרו בשבוע שעבר בשני בתי"ס יסודיים באשדוד, שהחלו השנה ביישום רפורמת אופק חדש. מטרת הביקור הייתה לבחון מקרוב את יישום הרפורמה בבתי"ס. לביקור התלוו

במפגש ציינו המורים את שעות העבודה הרבות הנגזרות מיישום הרפורמה, אך גם את העלייה בשכרם. כמו כן ציינו המורים את השיפור שניכר בהישגי התלמידים, ובמיוחד בקרב התלמידים החלשים, בזכות השעות הפרטניות.

ראש מינהל החינוך בעיריית אשדוד, אסתי פילוס, מפקחי בתי"ס ויו"ר סניף הסתדרות המורים בעיר, גילה קליין. הביקור החל בבי"ס המגינים. בביה"ס האזינו האורחים לסקירה של המנהלת על תוכנית העבודה של ביה"ס ומטרותיו. מטרות ביה"ס הן; טיפוח אקלים

דמוקרטי-ערכי, כבוד הדדי וסולידריות חברתית, לצד קידום ההישגים הלימודיים. המנהלת ציינה, כי הרפורמה מאפשרת להרחיב ולהעמיק את העשייה החינוכית בביה"ס, ולקדם את מטרותיו. כמו כן, סיירו האורחים בחדר המורים שהותאם לאופק חדש, ובסביבות העבודה שהוקמו בביה"ס לקראת ההצטרפות לרפורמה. בביה"ס הממלכתי-דתי אריאל, נפגשו המשנה למנכ"לית ומנהלת המחוז עם צוות המורים. מטרת המפגש הייתה לשמוע את רשמיהם האישיים והפדגוגיים של המורים מיישום הרפורמה. ממחוז דרום נמסר, כי במפגש ציינו המורים את שעות העבודה הרבות הנגזרות מיישום הרפורמה, אך גם את העלייה בשכרם. כמו כן ציינו המורים את השיפור שניכר בהישגי התלמידים, ובמיוחד בקרב התלמידים החלשים, בזכות השעות הפרטניות. אחת מהמטרות אף הגדירה את השעות הפרטניות כ"שעות קסם".

■ להרחיק - ראש מינהל הפיתוח במשה"ח, יגאל צרפתי, ביקר בשבוע שעבר בבתי"ס היסודיים אלהוואלה ואבו קרינאת במועצה האזורית הבדואית אבו בסמה. אל הביקור נלוו מנהלת המחוז, עמירה חיים, והנהלת המחוז. שני בתי"ס החלו השנה ביישום הרפורמה. ממחוז דרום נמסר, כי מנהלי בתי"ס ציינו את השיפור הפיזי והפדגוגי שחל בבתי"ס בעקבות

ההצטרפות לאופק חדש. בהמשך היום סיירו מנהלת המחוז וראש מינהל הפיתוח באתר הבנייה של ביה"ס היסודי החדש אלעזמה ג', העומד להיפתח בשבועות הקרובים. מהמחוז נמסר, כי ביה"ס נבנה מדרום ליישוב שגב שלום, בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה, מתוך מגמה להרחיק את התלמידים מאזור אתר הפסולת הכימית ברמת חובב. עוד נמסר, כי הנהלת המחוז, בתיאום עם מינהל הפיתוח במשה"ח והמועצה האזורית אבו בסמה, פועלת כעת להעתקת שני בתי"ס נוספים, אלעזמה א' ואלעזמה ב', מאזור רמת חובב לאזור שגב שלום.

מהמחוז נמסר, כי הביקור באבו בסמה, הוא הראשון בסדרת ביקורים בבתי"ס בדרום שהצטרפו לרפורמה, שיבצעו השנה הנהלת המחוז ונציגי מינהל הפיתוח. מטרת הביקורים היא לבחון את שדרוג סביבות העבודה בבתי"ס במסגרת אופק חדש. בביקור בבתי"ס באבו-בסמה נבחנו סביבות העבודה והציוד החדש שנרכש לקראת ההצטרפות לרפורמה, הכולל מחשבים, מזגנים ושולחנות רחבים.